

ÖREBRO PREVENTIO-OHJELMA (ÖPP) – nuorten alkoholikokeilujen ja humalajuomisen vähentäminen vanhempien ja koulun yhteistyöllä

Mikä on Örebro preventio-ohjelma?

Menetelmä on koulujen toteuttama yläasteikäisten lasten vanhemmille sunnattu nuorten varhaisen alkoholikokeilun, humalajuomisen ja ongelmakäyttäytymisen vähentämiseen tähtäävä ehkäisevä ohjelma. Tavoitteena on vaikuttaa nuorten alkoholinkäyttöön vaikuttamalla vanhempiin. Ohjelma on Örebron Yliopistossa kehitetty, tutkittu ja arvioitu vaikuttavaksi menetelmäksi ja se koostuu lyhyistä vanhempien tapaamisista (15-20 min) kunkin lukukauden alussa osana 7-9 luokkalaisten vanhempieniltoja. Tapaamisten vetäjinä toimivat tehtävänsä ja menetelmän käyttöön erityisesti koulutetut ohjaajat.

Miten menetelmä toimii?

Tapaamisissa käsitellään tutkimustuloksiin perustuvia faktoja nuorten alkoholinkäytöstä. Vanhemmille selvitetään miten tavallista nuorten juominen on eri ikäryhmissä ja mitkä ovat nuorten juomisen lyhyen- ja pitkän aikavälin seuraukset.

Tutkimuksissa on toistuvasti todettu, että nuorten alkoholinkäytölle selkeät rajat asettavien vanhempien lapset käyttävät vähäisemmässä määrin alkoholia ja kokeilevat sitä myöhemmin kuin sallivien vanhempien lapset. Vanhempien suhtautumisella nuorten alkoholinkäyttöön ja nuorten tosiasiallisella käytöllä on tieteellisesti todettu olevan vahva yhteys. Vanhempien tietoisuus asiasta on kuitenkin puutteellinen. Vanhemmille kerrotaan lisäksi käytännön strategioista, joilla he voivat vahvistaa ja tehdä näkyväksi omaa rajoittavaa suhtautumista nuorten alkoholinkäyttöön. Menetelmä kyseenalaistaa tieteellisesti nuorten alkoholinkäyttöön liittyviä yleistyneitä käsityksiä.

Tietoiskun jälkeen vanhemmat keskustelevat keskenään ja voivat yhdessä sopia säännöt, joita heidän mielestään yleisesti on noudatettava ja jotka koskevat erityisesti nuorten alkoholinkäyttöä. Vanhemmat voivat esim. sopia keskenään, että soittavat toisilleen mikäli tietävät nuoren käyttäneen alkoholia.

Toiminnan tulokset ja vaikuttavuus?

Menetelmästä tehdyt useat tutkimukset osoittavat, että sen vaikutuksesta aikuisten rajoittava asenne on vahvistunut ja nuorten alkoholin käyttö on vähentynyt, joillakin paikkakunnilla säännöllinen käyttö on jopa puoliintunut. Tutkimuksen mukaan menetelmän vaikutus on suurin perheissä, joissa vuorovaikutus ja yhteisyys vanhempien ja lasten välillä on heikko. Ohjelma on Ruotsissa käytössä kansallisesti ja se on otettu käyttöön myös Norjassa.

Menetelmän vahvuudet

Menetelmä tukee vanhemmuutta ja osoittaa sen, että vanhempien voimautuminen edellyttää motivointia sekä yhteisöllistä tukea. Menetelmä kohdentuu muutettavissa oleviin tekijöihin, jotka ovat siten saavutettavissa olevia vanhemmille. Menetelmä on kustannustehokas; se on edullinen, yksinkertainen ja helppo implementoida koulujen vanhempainiltojen käytäntöön.

Vaasassa Välittäjä-hanke järjestää yhteistyössä Nordens Välfärdscenterin kanssa ÖPP- menetelmän peruskoulutuksen 26-27.5.2010. Kouluttajan toimii menetelmän kehittäjä Nikolaus Koutakis ja koulutus on ruotsinkielinen. Kahden päivän koulutuksen kustannukset ovat noin 105 e.